

MAKİNEDEKİ HAYALET
ZİHİN FELSEFESİNE GİRİŞ

FOL® 124

© MAK GRUP MEDYA PRO. REK. YAY. A.Ş.
SERTİFİKA NO: 44396

FELSEFE 112
ZİHİN FELSEFESİ 01

MAKİNEDEKİ HAYALET –ZİHİN FELSEFESİNE GİRİŞ–
ERHAN DEMİRCİOĞLU

YAYINA HAZIRLAYAN: EBUBEKİR DEMİR
REDAKSİYON: ECEM YILDIZ
GÖRSEL YÖNETMEN: NURULLAH ÖZBAY
GRAFİK TASARIM VE UYGULAMA: TAVOOS

ISBN 978-625-7307-38-3

BASKI: AYRINTI BASIM YAY. VE MAT. HİZ. SAN. TİC. A.Ş.
MATBAA SERTİFİKA NO: 49599

1. BASKI: MAYIS 2021

İLETİŞİM ADRESLERİ
CİNNAH CD. KIRKPINAR SK. 5/4
06420 ÇANKAYA ANKARA
TEL.: 0312. 439 01 69
www.folkitap.com
bilgi@folkitap.com
siparis@folkitap.com
www.twitter.com/folkitap

ERHAN DEMİRCİOĞLU

Lisans eğitimini İstanbul Teknik Üniversitesi İşletme Mühendisliği Bölümünde (2001), yüksek lisans eğitimini ise Boğaziçi Üniversitesi Felsefe Bölümünde (2005) tamamladı. Doktora derecesini Pittsburgh Üniversitesi Felsefe Bölümünden “At the Gates of Consciousness: Physicalism and Phenomenal Concepts” teziyle aldı (2011).

Doktora tez danışmanı Anil Gupta iken komite üyeleri arasında John McDowell ve Robert Brandom bulunmaktaydı. 2013-2015 yılları arasında Orta Doğu Teknik Üniversitesi Felsefe Bölümünde öğretim üyeliği yaptıktan sonra 2015 yılında, hâlen görev yaptığı Koç Üniversitesi Felsefe Bölümüne geçmiştir. Zihin felsefesi, epistemoloji ve dil felsefesi alanlarında çok sayıda yayını mevcuttur. Makaleleri, *Philosophical Studies*, *Minds and Machines*, *Synthese*, *Acta Analytica*, *Theoria* ve *Philosophia* gibi uluslararası saygınlığa sahip dergilerde yayımlanmıştır.

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	11
1	
ZİHNİN GİZEMİ	15
1. <i>Beyin: Düşünen Et!</i>	16
2. <i>Tutarsız Altılı</i>	21
3. <i>Bizi Ne Bekliyor?</i>	31
4. <i>Düşünce Deneyi: Bir Taş Konuşmaya Başlarsa</i>	32
5. <i>Okuma Önerileri</i>	33
2	
YA ZİHNİMİZ YOKSA?	34
1. <i>Eleyici Maddecilik: Churchland</i>	34
2. <i>Yanılsamacılık: Frankish</i>	40
3. <i>Düşünce Deneyi: Her Şey Bir Yanılsama Olabilir mi?</i>	46
4. <i>Okuma Önerileri</i>	47
3	
ZİHNİMİZİ NE TAŞIR?	49
1. <i>Töz İkiciliği: Descartes</i>	49
2. <i>Fenomenalizm: Berkeley, Mill ve Ayer</i>	59
3. <i>Düşünce Deneyi: Zihnimiz Dış Dünyaya Erişir mi?</i>	67
4. <i>Okuma Önerileri</i>	68

	4	
TEMELDE NE VAR?	69	
1. Nötr Tekçilik: Mach, James ve Russell	69	
2 Panşisizm: Strawson	76	
3. Düşünce Deneyi: Hangi Nitelikler Gerçektir?	81	
3. Okuma Önerileri	82	
	5	
HER DÜZEY FİZİKSEL Mİ?	84	
1. Nitelik İkciliği: Jackson ve Chalmers	85	
2. Belirimcilik: Mill ve Broad	94	
3. Düşünce Deneyi: Ya Açlığım Yemek Yememin Sebebi Değilse?	100	
4. Okuma Önerileri	101	
	6	
VARLIK İLE AÇIKLAMA ARASINDAKİ BAĞ NEDİR?	102	
1. Gizemcilik: McGinn	102	
2. Fenomenal Kavram Stratejisi: Loar	111	
3. Düşünce Deneyi: Zihnimizin Sınırlarını Çizebilir miyiz?	118	
4. Okuma Önerileri	119	
	7	
ZİHNİ AÇIKLAMAK MÜMKÜN MÜ?	121	
1. Davranışçılık: Skinner, Ryle ve Wittgenstein	121	
2. Özdeşlik Teorisi: Place, Smart ve Feigl	128	
3. İşlevselcilik: Putnam, Lewis ve Armstrong	134	
4. Düşünce Deneyi: Kişiyeye Özel bir Dil Mümkün mü?	141	
5. Okuma Önerileri	142	
SONSÖZ	144	
DİZİN	153	

ÖNSÖZ

*İşte burada duruyorum. Bilinç sahibi atomlar
ve merak içinde bir madde olarak...*

Richard Feynman

*Yalnızca atomlar ve boşluk vardır. Bunların dışında
kalan her şey bir yanılsamadan ibarettir.*

Demokritos

Bu kitap, çağdaş zihin felsefesine bir giriş metnidir. Bu hâliyle, okuyucusuna iki vaatte bulunur. Birincisi, zihnin felsefi olarak neden önemli bir konu olduğunu, neden ilginç ve üzerine çalışmaya ya da düşünmeye değer olduğunu anlatmak. İkincisi ise, zihine dair geliştirilmiş felsefi teorileri ve yapılmış tartışmaları aktarmak. İlk vaat, “Zihni neden tartışalım?” sorusunu yanıtlamaktır. İkinci vaat, “Zihin nasıl tartışılıyor?” sorusunu yanıtlamaktır. Bu kitabı kaleme alırken okuyucuya verilen bu vaatlerin yerine getirildiğine emin olmak için daimî bir çaba sarf ettim.

Herhangi bir konuya giriş kitabının temel olarak hedeflediği okuyucu kitlesinin önemli bir bölümü, o konuyu öğrenmek isteyip henüz buna fırsat bulamamış kişilerden oluşur. Bu bakımdan bir giriş kitabı, birbirlerine karşıt olarak işleyen iki ölçüt arasında hassas bir denge tutturmaya çalışmalıdır. İlk ölçüt, yüzeyselliğe düşmemektir. İkinci ölçüt ise, derin sularda (‘teknik’ ayrıntılarda) boğulmamaktır. Yüzeyselliğe düşmemek için gösterilen emek, derin sularda boğulmakla sonuçlanabilir ve tabii bunun tersi de geçerlidir. Bir zihin felsefesine giriş kitabının ilk ölçütü sağlaması nispeten kolaydır, çünkü konunun kapsamı, karmaşıklığı ve tarihi, yüzeysellik

tehlikesini bertaraf etmek için fazlasıyla imkân sunar. Buna karşın, tam da aynı nedenden ötürü, ikinci ölçütü yerine getirmenin önünde bazı zorluklar bulunur. Bir zihin felsefesine giriş kitabının sularının derinliği ne kadar olmalıdır ki, hedef okuyucusu o sularda boğulmasın? Her felsefeci, bu soruyu sezgilerine uygun düşecek bir biçimde farklı şekilde yanıtlayacaktır. Elinizde tuttuğunuz bu kitap, bir bütün olarak, benim bu soruya verdiğim yanıtı temsil ediyor. Kitabı, dar kapsamlı tartışmalardan, teknik terminolojiden ve aşırı titiz ayrımlardan olabildiğince uzak durmaya çalıştım. Fakat bu durum, bu kitabın hedef okuyucusu için yer yer çetin sayılabilecek parçalar içermediği anlamına gelmiyor. Bu parçaların ilgili meselenin layıkıyla anlaşılması için asgari olarak gerekli olduğunu düşünüyorum. Buna karşın, bu parçaların anlaşılması için sarf edilmesi gereken emeğin, zihin felsefesine bir giriş kitabının okuyucusundan beklenmesi uygun olan emekten daha fazla olmadığı inancını taşıyorum.

Zihin felsefesine giriş kitapları, genel olarak, ‘standartlaşmış’ sayılabilecek belirli bir kronolojik sıraya uygun olarak ilerler. Bu kronoloji, zihin kavramının etkili bir tanımını sunan ve zihnin merkezî önemde felsefi problemler barındırdığını gösteren Descartes’la başlatılır. Sonrasında ise, büyük bir tarihsel sıçramayla 20. yüzyıl tartışmalarına geçilir ve bu tartışmalarda geliştirilen görüşler, ortaya çıkış zamanlarının sıralamasına denk düşen bir şekilde aktarılır. Kronolojik yaklaşım, zihin felsefesinin ‘tarihsel gelişim’ aşamaları hakkında bir fikir sahibi olmak isteyenler için cazip bir fırsat sunar. Fakat bu kitapta kronolojik yaklaşımı benimsemedim. Bunun nedeni, kronolojik yaklaşımın, zihne dair kimi görüşlerin (örneğin Descartes’ın görüşü) esas olarak ‘geçmişe ait’ olduğu ve tarihsel değer in ötesinde güncel bir değer taşımadığı yanılığı yaratabilmesidir.

Bu kitapta benimsediğim yaklaşım, ‘problematik’ olarak adlandırılabilir. Bu yaklaşıma göre, zihne dair geliştirilen görüşler, aynı probleme verilen farklı yanıtlar olarak tasnif

KAYNAKÇA

- Armstrong, D. (1981), *The Nature of Mind*, Cornell: Cornell University Press.
- Ayer, A. (1940), *The Foundations of Empirical Knowledge*, Macmillan.
- Balog, K. (2012), "In Defense of the Phenomenal Concept Strategy", *Philosophy and Phenomenological Research*, 84: 1-23.
- Banks, E. (2014), *The Realistic Empiricism of Mach, James, and Russell: Neutral Monism Reconsidered*, Cambridge: Cambridge University Press.
- Bedau, M ve P. Humphreys. (2007), *Emergence: Contemporary Readings in Philosophy and Science*, MIT Press.
- Berkeley, G. (1713/1996), *Hylas ile Philonous arasında Üç Konuşma*, çev. Sahir Sel, Sosyal Yayınları.
- Biro, J. ve R. Shannan. (1982), *Mind, Brain and Function*, University of Oklahoma Press.
- Bisson, T. (1991), "They are Made out of Meat", OMNI.
- Block, N. (1978), "Troubles with Functionalism", *Minnesota Studies in the Philosophy of Science*, 9: 261-325.
- Braddon-Mitchell, D. ve F. Jackson. (2007), *The Philosophy of Mind and Cognition*, Oxford: Blackwell.
- Braithwaite, R. (1937-8), "Propositions about Material Objects", *Proceedings of the Aristotelian Society* 38: 269-90.
- Chalmers, D. (1995), "Facing up to the Problem of Consciousness", *Journal of Consciousness Studies* 2: 200-19.
- _____, (1996), *The Conscious Mind*, Oxford: Oxford University Press.
- _____, (ed.) (2002), *Philosophy of Mind: Classical and Contemporary Readings*, New York: Oxford University Press.

- _____, (2006), “Strong and Weak Emergence”, *The Re-Emergence of Emerge*, ed. P. Davies ve P. Clayton, Oxford: Oxford University Press içinde: 244-55.
- Chomsky, N. (1959), “A Review of Verbal Behavior”, *Language* 35: 26-58
- _____, (1976), “Problems and Mysteries in the Study of Human Language”, *Language in Focus*, ed. A. Kasher, Massachusetts: Reidel Publishing Company içinde: 281-357.
- Churchland, P. M. (1985), *Neurophilosophy*, Cambridge, MA: MIT Press.
- _____, (1986), *Matter and Consciousness*, MA: MIT Press.
- Churchland, P. S. (1981), “Eliminative Materialism and Propositional Attitudes”, *Journal of Philosophy* 78: 67-90.
- Coleman, S. (2017), “Neutral Monism: A Saner Solution to the Mind-Body Problem”, *Philosophy Now*.
- Crane, T. (1991), “All God Has to Do”, *Analysis* 51: 235-244.
- _____, (2001), “The Significance of Emergence”, *Physicalism and its Discontents*, ed. B. Loewer ve G. Gillett, Cambridge: Cambridge University Press içinde: 207-24.
- Descartes, R. (1641/2011), *İlk Felsefe Üzerine Meditasyonlar*, çev. Aziz Yardımlı, İdea Yayınevi.
- Feigl, H. (1967), *The ‘Mental’ and the ‘Physical’*, Minneapolis: University of Minnesota Press.
- Feyerabend, P. (1963), “Mental Events and the Brain”, *Journal of Philosophy* 60: 295-6.
- Foster, J. (1991). *The Immaterial Self*, Londra: Routledge.
- Frankish, K. (2016), “Illusionism as a Theory of Consciousness”, *Journal of Consciousness Studies*, 23: 11-39.
- _____, (ed.) (2017), *Illusionism as a Theory of Consciousness*, Exeter: Imprint Academic.
- Haldane, J. (1913), *Mechanism, Life and Personality: An Examination of the Mechanistic Theory of Life and Mind*, London: John Murray.
- Heil, J. (1998), *Philosophy of Mind: A Contemporary Introduction*, Londra: Routledge.

- _____, (ed.) (2003), *Philosophy of Mind: A Guide and Anthology*, Oxford: Oxford University Press.
- Hill, C. (1991), *Sensations: A Defense of Type-Materialism*, Cambridge: Cambridge University Press.
- _____, (1997), "Imaginability, Conceivability, Possibility, and the Mind-Bory Problem", *Philosophical Studies*, 87: 61-85.
- Huxley, T. (1866), *Lessons on Elementary Physiology* 8, London: MacMillan.
- Jackson, F. (1982), "Epiphenomenal Qualia", *The Philosophical Quarterly*, 32: 127-136.
- _____, (2004), "Postscript", *There is Something about Mary*, ed. P. Ludlow, J. Nagasawa ve D. Stoljar, MIT Press içinde: 409-17.
- James, W. (1890), *The Principles of Psychology*, New York: Dover.
- _____, (1904a), "A World of Pure Experience", *The Journal of Philosophy, Psychology and Scientific Methods*, 1: 533-43.
- _____, (1904b), "Does 'Consciousness' Exist?", *The Journal of Philosophy, Psychology and Scientific Methods*, 1: 477-91.
- Kim, Jaegwon. (1999), "Making Sense of Emergence", *Philosophical Studies*, 95: 3-36.
- _____, (2011), *Philosophy of Mind*, Boulder, CO: Westview Press.
- Lenin, V. I. (1909/1976), *Materyalizm ve Ampiryokritisizm*, çev. Sevim Belli, Sol Yayınları.
- Levine, J. (1983), "Materialism and Qualia: The Explanatory Gap", *Pacific Philosophical Quarterly*, 64: 354-61.
- Lewis, D. (1966), "An Argument for the Identity Theory", *The Journal of Philosophy*, 63: 17-25.
- _____, (1971), "Psychophysical and Theoretical Identifications", *Australasian Journal of Philosophy*, 50: 249-258.
- Loar, B. (1990), "Phenomenal States", *Philosophical Perspectives*, 4: 81-108.
- Lowe, E. J. (1996), *Subjects of Experience*, Cambridge: Cambridge University Press.

- _____, (2004), *An Introduction to the Philosophy of Mind*, Cambridge: Cambridge University Press.
- Lycan, W. (2006), "Resisting ?-ism", *Consciousness and its Place in Nature*, ed. A. Freeman, Imprint Academic içinde: 65-71.
- Mach, E. (1959), *The Analysis of Sensations and the Relation of Physical to the Psychical*, New York: Dover.
- MacLaughlin, B. (2008), "The Rise and Fall of British Emergentism", *Emergence: Contemporary Readings in Philosophy and Science*, ed. A. Bedau ve P. Humphreys, Cambridge: Cambridge University Press içinde: 19-59.
- McGinn, C. (1982), *The Character of Mind*, Oxford: Oxford University Press.
- _____, (1989), "Can We Solve the Mind-Body Problem?", *Mind*, 98: 349-66.
- _____, (1993), *Problems in Philosophy: The Limits of Inquiry*, John Wiley & Sons.
- _____, (1999), *The Mysterious Flame: Conscious Minds in a Material World*, Basic Books.
- Mill, J. S. (1843), *A System of Logic*, New York: Harper & Brothers Publishers.
- _____, (1865), *An Examination of Sir William Hamilton's Philosophy*, London: Longmans and Green Co.
- Nagel, T. (1974), "What is it like to be a Bat?", *The Philosophical Review*, 83: 435-50.
- _____, (2012), *Mind and Cosmos*, Oxford: Oxford University Press.
- O'Connor, T. ve H. Y. Wong. (2005), "The Metaphysics of Emergence", *Nous* 39: 658-678.
- Papineau, D. (2002), *Thinking about Consciousness*, Oxford: Oxford University Press.
- Place, U. T. (1956), "Is Consciousness a Brain Process?", *British Journal of Psychology*, 47: 44-50.
- Putnam, H. (1960), "Minds and Machines", *Dimensions of Mind: A Symposium*, ed. S. Hook, New York University Press içinde: 138-164.

- _____, (1965), "Brains and Behavior", *Analytical Philosophy*, ed. R. Butler, Oxford: Basil Blackwell içinde: 35-55.
- Robinson, H. (1982). *Matter and Sense*, Cambridge: Cambridge University Press.
- Rorty, R. (1965), "Mind-Body Identity, Privacy, and Categories", *Review of Metaphysics*, 19: 24-54.
- Rosenberg, G. (2004), *A Place for Consciousness*, Oxford: Oxford University Press.
- Russell, B. (1921), *The Analysis of Mind*, Duke University Press.
- _____, (1959), *My Philosophical Development*, London: Routledge.
- Ryle, G. (1949), *The Concept of Mind*, University of Chicago Press.
- Seager, W. (2016), "Panpsychist Infusion", *Panpsychism: Contemporary Perspectives*, ed. G. Bruntrup ve L. Jaskolla, Oxford: Oxford University Press: 229-48.
- Skinner, B. F. (1957), *Verbal Behavior*, Acton, MA: Capton Publishing Group.
- Skrbina, D. (2005). *Panpsychism in the West*, Cambridge: MIT Press.
- _____, (ed.) (2009). *Mind that Abides: Panpsychism in the New Millennium*, John Benjamins Publishing Company.
- Smart, J. J. C. (1959), "Sensations and Brain Processes", *The Philosophical Review*, 68: 141-56.
- Stich, S. (1983), *From Folk Psychology to Cognitive Science: The Case Against Belief*, Cambridge, MA: MIT Press.
- Strawson, G. (2006), "Realistic Monism: Why Physicalism Entails Panpsychism", *Journal of Consciousness Studies*, 13: 3-31.
- Thomson, G. (1997), *Eski Yunan Toplumunu Üzerine İncelemeler: İlk Filozoflar*, İstanbul: Payel Yayınevi.
- Wittgenstein, L. (1953), *Philosophical Investigations*, Oxford: Basil Blackwell Ltd.

DİZİN

A

acı 16, 23, 25, 41, 46, 50, 85, 90, 91, 92, 93, 94, 108, 114, 118, 121, 122, 123, 124, 131, 132, 136, 137, 140, 141; ~ hissi 46; ~nın görüntüsü; ~nın gerçekliği 25; ~nın niteliği 114
açıklama 28; ~ boşluğu 21
açıklanamazlık tezi 30, 31, 122, 125, 126, 128, 137, 145
aksiyon potansiyeli 37, 40
Alexander, Samuel 94, 97
algı 24, 27, 34, 42, 63, 73, 76, 77, 107, 111, 128
algılama 19, 22, 25, 27, 50, 51
algısal: ~ deneyim 51, 73; ~ duyum 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66; ~ yeti 104
Altın dağ kavramı 87
Antik Yunan 37
aradurumculuk 97
aranedencilik [occationalism] 93, 94
Armstrong 102, 134, 143
arzu 23, 35, 37, 38, 39, 40, 86, 121
asimetri 52, 53
aşağıya-doğru nedensellik [downward causation] 97
aşırı soyutlama 137
aşk 15
atom 21, 27, 80
Ayer, Alfred 49, 65, 68
aykırı 41, 44, 45

B

Balog, Katalin 120
Banks, Erik 82
Bedau, Mark 101
beden 20, 71, 102; ~ ile zihin arasındaki ilişki 20

bedensel 26, 31, 51, 52, 55, 91, 111, 112, 113, 128, 129, 130, 131, 132, 133; ~ durumlar 91; ~ faaliyetler 128, 129, 131; ~varlık 52, 55
belirimcilik 78, 85, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100, 101
belirme 77, 78, 79, 94, 95, 96, 99
ben 54, 59; düşünen bir özne olarak ~ 52
Berkeley, Georg 49, 59, 64, 65, 68
beyin 18, 19, 30, 107; ~ süreçleri 19; ~ yapısı ve işleyişi 17, 18
beyinsel faaliyet 129, 130, 131, 133
bilgi: ~argümanı 111, 112, 113; ~ işleme 138
bilgisayar 14, 137, 138, 139
bilimsel: ~ ilerleme 100; ~ teoriler 38
bilinç 111, 13, 17, 19, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 48, 105, 106, 107; ~ Teorisi 13, 41, 48
bilişsel 54, 55, 103, 104, 106, 108, 113; ~ beceriler 54
bilmek 54
birincil nitelikler 74
birleştirme problemi 80, 81
Bisson, Terry 20
biyoloji 30, 37, 98, 111
Block, Ned 139
Bohr, Niels 99
Braddon-Mitchell, David 33
Braithwathe, Richard 65, 68
Broad 94, 99

C

canlı varlıklar 29
cansız varlıklar 29
canlılık 29, 30; ~in yamılgısı 30

canlılık 29
Chalmers, David 33, 43, 72, 85, 94,
95, 101
Churchland, Patricia M. 33, 34, 47
Churchland, Paul S. 34
Coleman, Sam 73, 74
Crane, Tim 85, 101
Crick, Francis 30

Ç
çağdaş zihin felsefesi 11, 41
çıkarsanabilirlik 28
çoklu: ~ belirlenmişlik 92; ~ gerçek-
leştirilebilirlik 132, 133, 134, 135,
137, 145, 146
çözüksüz problemler 70
çözüksüzlük 103, 104
çözünebilir 122

D
davranış 27, 86, 121, 122, 123, 126,
127, 128, 136
davranışçılar 121, 125, 126
değer yargısı 39, 40
dendrit 37, 40
Descartes, Rene 12, 13, 23, 49, 51,
56, 68, 91
dış dünya 60, 61, 62, 63, 64, 65
dışsal nesne 66, 67; ~lerin varoluşu
66
doğa: ~ yasaları 35, 88, 89; ~yı eklem
yerlerinden kesme 38
doğal: ~imkânsızlık 88; ~ tevekkül 97
doku 27, 136, 137, 140
duyu 40, 41, 42, 74, 112, 114
duyumsama 64; ~nın sürekli olanak-
lılığı 66
düşünce 17, 23, 24, 27, 34, 35, 36,
37, 38, 39, 40, 56, 60, 73, 86, 87,
95, 128, 139; ~lerimizle aramızdaki
mesafe 39; ~ tarihi 36
düşünme 19, 25, 27, 50, 51, 64, 73,
76; ~ faaliyeti 51
düşünmek 22, 23, 31, 41, 44, 50, 59,
75, 76, 81, 87, 105, 128
düşünsel: ~ beceriler 30; ~ faaliyetler
40; ~ sentez 37

E
eğilim 122
ekolokasyon 112
eleyici maddeci, ~ler 36, 37, 38; ~lik
34, 35, 38, 39
Engels 17
epifenomenalizm 93, 97, 101
eşit erişim 53
etkileşimci belirimcilik 97
evren 16, 22, 27, 28, 29, 36, 56, 69,
84, 102, 114
evrim teorisi 37

F
Feigl 128, 142
felsefe tarihi 49, 67, 71, 93
felsefeci (ler) 34, 49, 65, 67, 69, 73,
84, 94, 102, 111, 144
felsefi: ~ problem 103, 109; ~ teori
11, 145
fenomenal 41, 42, 43, 44, 45, 46,
102, 111, 113, 114, 115, 116, 118,
119, 120, 140, 141, 146; ~ bilgi
114, 115; ~ bilinç 45 ; ~ kavram
stratejisi 111, 113, 114, 115, 116;
~ nitelikler 140
fenomenalizm 49, 59, 63, 64, 65, 67,
68; ~in 59, 63, 66, 68; fiili ~ 65
Feyerabend, Paul 47
fiilen var olan algısal duyumlar 65
fiili varoluş 66, 67
filojiston 36, 38, 39
fizik 111; ~bilimleri 57, 71, 73, 75;
~ ötesi 29
fiziksel: ~ bilgi 112, 113, 115; ~ bi-
limler 111; ~ dünya 16, 57, 59, 86,
93; ~ dünyanın nedensel kapalılığı
57, 86, 91, 92; ~ neden 92; ~ nesne
21, 22, 23, 25, 26, 28, 30, 49, 59,
60, 63, 84, 94, 95, 102, 114, 121,
122, 125, 128; ~ nitelikler 19, 21,
29, 30, 43, 44, 50, 57, 71, 73, 76,
77, 58, 85, 87, 89 92, 115, 137,
139; ~ olay(lar) 57; ~ taşıyıcılık 25,
26 49, 59, 63, 67; ~ temel 26, 27,
32, 69, 76; ~ yasalar 28, 89, 95
fizyoloji 37

- fizyonomik yasalar 88
fMRI 17, 107
Frankish, Keith 13, 34, 40, 41, 42, 44, 45, 48
- G
genellemeler 35
gerçekçilik 24, 45, 46; ~/yanılsamacılık düzlemi 42, 44
gerçeklik 25, 43, 44, 46, 64, 65, 70; ~/görüntü ayrımı 46
gıdıklanma 41
gizem 20; ~li nitelikler 76
gizemcilik 102, 103, 104, 105, 106, 110, 119
görsel algı 104
görüntü 25, 46, 64, 65; ~ ile gerçeklik arasındaki ayrım 65
gözlemlenebilir davranışlar 124, 125
gri madde 44
güçlü belirimcilik 95
günümüz felsefesi 94
- H
hafızanın işleyişi 37
Haldane 29
halk psikolojisi 36, 37, 38 39, 40
halüsinasyon 24, 60, 61
hayal/tasavvur: ~ edebilir 55; ~ edilebilirlik 52, 54
Heidegger 146
Heil, John 33
Hill, C. S. 120, 142
his 27, 34, 37, 73, 76, 114, 125, 128
hissetme 19, 22, 25, 27, 50, 51, 140
Hume 54, 59
Humphreys, Paul 101
Huxley, Thomas 19
hücre 27
- İ
iblis 51
iç dünyamız 63, 127, 128
iç-gözlem 42, 45, 46, 54, 106, 108, 110; ~ yetisi 42, 106
içsel: ~ deneyim 123; ~ durum 123; ~ nitelikler 72, 73, 75; tutarlılık 62; ~ yapı 135; ~ duyumsal durumlar 42
- idealizm 59
ikinci teoriler 70, 130
ikincil nitelikler 73, 74
iletişim 14, 123, 125, 139
ilişkisel nitelikler 73
insan beyni 17, 18, 96, 138, 139; ~nin donanımı 138; ~nin yazılımı 138
insan: davranışı 37, 38, 39; ~ların algıları 115; ~ların zihinleri 50
işlevcilik 137
işlevsel türler 135
işlevselcilik 121, 134, 135, 136, 137, 140, 141, 145, 146
- J
Jackson, Frank 33, 85, 101, 111, 116
James, William 69, 80, 82
- K
karşılıklı etkileşimci belirimcilik 97
kartezyen 49
kategori hatası 131, 132
kavramsal: ~ çelişki 87, 91; ~ imkânsızlık 88, 90
kesin galibiyet 145
kırılgan 122
Kim, Jaegwon 33, 101
kimya 36, 37, 98, 99, 111
kimyasal bağlanma 98, 99
Kopernik Devrimi 36
koşullu: ~ açıklama tezi 28, 29, 102, 114; ~ bütünlük tezi 28; ~ fiziksel bütünlük tezi 27, 84, 85; ~önermeler 66
Kripke, Saul 116, 117, 118
kuantum mekaniği 99
Kuhn, Thomas 37
- L
Lakatos, Imre 37
Leibniz 18, 19, 55, 94
Levine, Joseph 21
Lewis, David 134, 143
Loar, Brian 111, 119
Locke, John 73
Lowe, E. J. 33, 68
Lycan, William 80

M

- Mach, Ernest 69, 82
MacLaughlin, Brian 97, 98, 99, 100
madde 11, 50, 70, 75, 76, 115, 117
maddecilik 34, 35, 38, 39, 47, 71,
116, 137, 144; -in 38, 39, 40, 47,
76, 128, 137, 145
maddi töz (ler) 50, 52, 53
makro: ~ fiziksel 115; ~ nesne 79; ~
zihin 80, 81; ~ zihinsellik80
makuliyet hesaplaması 146
Malebranche 93
manipüle etme 138
mantık problemleri 138
Marx 17
McGinn, Colin19, 33, 102, 103, 104,
105, 106, 107, 108, 109, 110, 111,
119
mekanizma sorunu 30
mekânsal nitelikler 56, 57
Mill, John Stuart 49, 59, 65, 68, 94,
98, 99
molekül 27, 87
Morgan, Lloyd 94
muazzam basitleştirme 70

N

- Nagel, Thomas 82, 112
nedensel 19, 57, 58, 59, 72, 86, 91,
92, 93, 130, 131; ~ değerlendirme-
ler 131; ~ zincir 57
nesnelci görüş 73
nitelik; ~ ikiciliği 50, 57, 59, 70, 85,
86, 87, 91, 92, 93, 94, 97, 101,
132; ~ nitelik maddeciliği 71
niyet 16, 27, 34, 38
Noam Chomsky 20, 142
nörofizyoloji 111
nöron 17, 139
nötr: ~ madde problemi 75; ~ nitelik-
ler 72, 75, 76; ~ tekçiler 69, 70, 71,
72, 73, 75, 76, 82

O

- O'Connor, Timothy 101
Ockham'ın Usturası 58, 59, 70, 130
olanaklı varoluş 66
organ 27, 135
organizma 27, 136, 140

Ö

- öfke 15
özdeş olan şeylerin ayırt edilemezliği
55
özdeşlik teorisi 121, 128, 129, 130,
131, 132, 133, 134, 142; tikel ~
133, 134
özel erişim 52, 54
özne 29, 51, 52, 55, 114
öznelci görüş 73

P

- P niteliği 108, 109, 110
pan-nitelikçilik (panqualityism) 74
panşisizm 69, 76, 77, 78, 79 80, 81,
83, 84, 85
Papineau , David 120
parçalar 12, 18, 26, 37
Place 83, 94, 128, 142
Planck sabiti 86
Platon 38
potansiyel fenomenalizm 66, 68
potansiyel olarak var olan 65, 66
problemler 12, 20, 105, 127
psikokinezi 42, 43
Putnam, Hilary 134, 140, 141, 143

R

- radikal yanılısamacılık 45
radikalizm 42, 44
Robinson, Howard 101
Rorty, Richard 47
Rosenberg, Gregg 83
Russell, Bertrand 69, 70, 71, 72, 82,
83
Ryle, Gilbert 13, 31, 142

S

- Schopenhauer 16
Seager, William 63
Shanan 143
simyacılık 38, 39
sinir bilim 37,40
Skinner, B. F. 142
Skrbina , David 83
Smart 128, 142
Stich, Stephen 47
Strawson, Galen 83

Ş

şüphe 24, 25, 51, 52, 54, 55, 58; ~ edilebilirlik 51, 54, 55 ; ~ etmek 24; ~ye yer bırakmayacak 25, 145

T

tam fiziksel bilgi 116
Tanrı 51, 65, 85, 86, 93, 94, 105
tekçi teoriler 70
temel: ~ bilim 98; ~ doğa yasaları 96, 97; ~ düzey 26, 27, 76, 84 ~ kanunlar 86; ~ nesnelerin içsel nitelikleri 72, 73, 75 ~ nitelikler 74; ~ parçacık 72, 85
temsil-kavramlaştırma 110; ~ yeteneği 105
teori 34, 36, 38, 70, 71, 72, 76, 93, 123, 144, 145, 146; ~ ler 36, 70, 71, 130, 145, 147; ~nin 13, 35, 36, 37, 38, 39, 70, 72, 123, 144, 145, 146, 147
Thomson, George 17
tip 133, 134, 135; ~ özdeşliği teorisi 133
töz 49, 50, 51, 52, 53, 54, 56, 57, 59, 68, 69, 70, 71, 136, 137, 144, 145; ~ ikiciliği 49, 50, 53, 57, 59
tutarsız altılı 13, 32, 49, 84, 121
tutucu yanılısamacılık 45

U

uykunun doğası 37

V

varlık 24, 26, 29, 30, 34, 43, 54, 58, 67, 89, 90, 91, 95

W

Watson, John 30
Wittgenstein 19, 121, 125, 142

Y

yanılısama 23, 25, 43, 44, 45, 46, 60, 61
yanılısamacılık 13, 34, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 48
yapay zekâ 14
yapısal koşullar 105
yapısalcılık 72, 73, 75
yaratıcı imgelem yetisi 37
yaşam gücü 29
yetersiz soyutlama 137
Yu Wong, Hong 101
yükümlülük 93

Z

zayıf belirimcilik 95
zihin 3, 5, 11, 12, 13, 14, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 31, 33, 41, 46, 50, 56, 65, 69, 70, 71, 75, 76, 77, 78, 80, 81, 91, 92, 93, 94, 96, 97, 102, 103, 104, 105, 106, 107, 108, 109, 110, 111, 116, 118, 127, 128, 130, 133, 138; ~ beden bağlantısı 108; ~ beden problemi 31, 71, 76, 102, 103, 106, 108, 109, 128; ~e dair geliştirilmiş felsefi teorileri 11; ~in belirmesi 95, 96; ~in fiziksel dünyadaki yeri 16; ~in gizemi 13, 14, 21, 144; nötr ~ problemi 76; ~ sahibi olmak 16, 78
zihinsel: ~ faaliyetler 21, 22, 23, 26, 27, 35, 49, 121, 130, 132, 135, 137, 138, 141; ~ gerçekçilik 23, 25, 32, 34, 40, 145; ~ gerçekçilik tezi 23, 145; ~ hastalıklar 37; ~ nitelikler 57, 85, 110; ~ terimler 123, 128; ~ tözler 50
zihinsellik 76, 77, 78, 79, 80, 81, 86, 87, 95, 96;
zombi argümanı 86, 87, 88, 89, 90